

PM till Kulturministern från Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd

Vi skulle vilja uppmärksamma Kulturministern på en policyfråga som hotar de buddhistiska samfundet. Fram till förra året omfattades alla kristna och buddhistiska nunnor och munkar av en skattepraxis som existerar åtminstone sedan 1950-talet. Här i Skatteverkets egna ord till Skatterättsnämnden 2011: "...beskattas inte fritt vivre och fickpengar som uppbärs av personer som lever i klosterliknande förhållanden och som endast utför sådant arbete som klosterlivet för med sig".

Katolska Kyrkan bekräftar att deras nunnor fortsätter att omfattas av denna praxis även idag, men Skatteverket tycks ha uppfattningen att buddhistiska munkar inte längre får göra det. Vi förstår att det inte är lämpligt för en minister att blanda sig i enskilda fall, och det fall vi beskriver är endast för att ge ett exempel.

I december 2018 utfärdade Skatteverket en begäran till ett thailändskt kloster i Brunflo angående skatt för munkarnas mat och husrum. Skatteverket byggde detta på en dom emot en gemenskap som tillhörde Jehovas Vittnen, där mat och husrum bedömdes vara skattepliktiga. En skillnad var att i fallet med Jehovas Vittnen bedömdes inte gemenskapens verksamhet och levnadssätt som "klosterliknande former".

Vid det thailändska klostret donerar församlingen mat och pengar till munkarna (inte till klostret) i en traditionell ceremoni. Församlingen ger dessa offergåvor till munkarna utifrån tillgivenhet, och för att praktisera generositet, vilket är en buddhistisk dygd. Munkarna äter maten och ger pengarna vidare till klostret, som ger munkarna tak över huvudet. Skatteverket tolkar detta som att föreningen tillhandahåller förmåner motsvarande marknadsvärdet av kost och logi till munkarna.

Klostret har inte råd att betala skatten och är nu i en situation av stor osäkerhet som hotar deras framtid. Klostret har en lång, kostsam rättsprocess framför sig och har redan blivit tvingad att skicka iväg några munkar tills dess att situationen lösts, vilket skulle kunna ta årtal. Detta fall är bara ett exempel bland flera.

Monasticism är avgörande för de buddhistiska samfundens överlevnad i Sverige och är även fortfarande mycket viktigt för några av de kristna traditionerna. Personer som har ett monastiskt kall upplever detta som det enda möjliga sättet att leva.

Enligt vad vi har hört uppstod samma fråga nyligen i Norge och de har gått från en informell praxis liknande den i Sverige till en mer formell regel att nunnor och munkar kan mottaga mat, husrum och fickpengar utan att de beskattas för det. Vi föreslår att en kommitté tillsätts med uppdrag att se över bestämmelserna om inkomstbeskattningen av munkar och nunnor, på liknande sätt som gjordes för idrottsföreningar 2006: <https://lagen.nu/sou/2006:23>.

Nunnor och munkar lever i självpåtagen fattigdom, och värdet av vad de tar emot ligger långt under den lägsta lönen för heltidsanställda. Vi tror att det vore relativt enkelt att fastställa en skattefri inkomstnivå för munkar och nunnor som skulle ha en försvinnande liten påverkan på skatteintäkterna i Sverige. Samtidigt skulle det ge frihet till nunnor och munkar att till fullo utöva sin religion i enlighet med sitt kall vilket skulle vara av största betydelse för deras församlingar.